

Fagdager 2022. Aktuelle tema for kirken ved biskop Solveig Fiske

Innledning

Kjære alle sammen!

Den romerske keiseren Marcus Aurelius har gjennom sine filosofiske betraktninger i boken «Til meg selv» satt sine spor på ettertiden. Som tittelen tilsier var denne boken nettopp betraktninger til han selv – ja, han bad faktisk om at teksten skulle brennes etter sin død. Heldigvis ble ikke det ønske tatt til følge.

Noe som er særlig interessant ved boken er at vi på de første sidene finner en oppramsing over mennesker han kjenner takknemlighet ovenfor. En liste på personer som har vært med å prege hans liv på ulike måter, som har vært med å bygge hans karakter som menneske.

Denne mannen, som på det tidspunktet kanskje var verdens mektigste mann, starter altså med å uttrykke sin takknemlighet ovenfor andre. Han viser oss betydningen av takknemlighet, og at det er en solid verdi å bære med seg.

Og jeg ville starte denne talen i «takknemlighet».

For det er den følelsen jeg er fylt av når jeg nå står her og ser ut over alle dere som hver eneste dag står på for å skape «hellige rom for alminnelige liv».

Det er lenge siden vi har kunne møttes på denne måten. Jeg vil derfor benytte anledningen til å si tusen takk for alt dere gjør til daglig; alle samtaler, kirkelige handlinger, håndtrykk, service, tilrettelegging og nærhet.

Det er dypt imponerende hvordan den lokale kirke har møtt den vanskelige tiden vi har vært gjennom. Jeg tenker på pandemiårene, men også i møte med flyktninger fra Ukraina. Menighetene i Hamar bispedømme stiller alltid opp når det røyner på. Som en ekte folkekirke, som er der for alle mennesker i alle livssituasjoner.

Det har vært fantastisk å se og følge. Så tusen takk til dere alle, hver og en!

Kampen for menneskeverdet

Takknemlighet er også gjennomgangstonen i den kristne verdens avskjed med den ortodokse teologen Kallistos, som døde 24. august i år.

Hans bidrag til den ortodokse antropologien har vært viktig, og han mente å kunne se et skifte i det teologiske fokuset. Siden slutten av det 20. århundre var kirken og teologien i konfrontasjon med den sekulære verden, med vitenskapen.

Men i det 21. århundre ser vi et skifte. Det sentrale nå er forholdet til antropologien, og spørsmålet som tvinger seg frem er «hva er et menneske?»

Dette klinger godt med samfunnsdebatten, og ikke minst det vi så rundt oppsetningen av teaterstykket «Evangeliet etter Jesus, himmelens Dronning».

Man kan mene mye om både det kunstneriske innholdet eller om det faktisk skulle settes opp i et kirkerom. Dette er helt legitimt å ha ulike meninger om.

Men det som man kan spore ut av de til dels sterke reaksjonene som både jeg og andre har fått i kjølvannet av forestillingen, er et uttrykk for et ekskluderende menneskesyn. Et menneskesyn som definerer hvem er innenfor, og hvem er utenfor? For «hva er et menneske?» Og hvem kan identifisere seg med Jesus?

Vi ser det samme i debatten om forbudet mot konverteringsterapi.

Er det å ha en annen seksuell legning eller kjønnsidentitet noe som må konverteres og endres?

- Hva er et menneske?
- Hva er ekte mangfold?
- Og hvordan møter vi som kirke denne debatten?

Prest Elisabeth Thorsen, som oversatte «himmelens dronning» til norsk, har også tatt utgangspunkt i spørsmålet «Hva er et menneske?» Jeg synes hun skriver klokt når hun sier:

«For skal vi ta på alvor hva inkarnasjonen i kristendommen handler om, må vi la den gjelde alle mennesker og alt menneskelig til alle tider. Blir kirken eller teologien en maktbastion som holder gudligheten borte fra noen, og favoriserer andre, undergraver den sin egen posisjon. Troverdigheten og fremtiden ligger i å se Gud, ikke bare i barnet, mannen eller kvinnen, men også i det som overskrider. I det som er skeivt.»

Dette er temaer som kirken har jobbet mye med gjennom mange år.

Ting tar tid, men flere og flere har i årenes løp kjent seg hjemme i kirke.

Flere har funnet sin plass.

Det er ikke folk som nødvendigvis må endre seg, det er kirken. Den må åpne seg opp mot nye erfaringer, nye uttrykk og måter å leve livene på. Derfor er det gledelig at det nå på mange steder er naturlig at kirken bli en viktig samarbeidspartner under markering av «Pride».

- At det gjennomføres likekjønnede vigsler, og regnbuemesser.
- At det er i kirken det holdes sørgegudstjeneste når det skeive miljøet ble tragisk rammet i sommer.
- At vi nå har et LHBT-utvalg som jobber for å styrke kompetansen i kirken.

Til våren skal det gjennomføres et kurs med nettopp det som tema, for alle ansatte i kirken. Jeg oppfordrer dere her i dag til å bli med på det kurset. Dette er helt sentral kompetanse for oss som kirke, for å skape den åpne og mangfoldige folkekirken som vi bør og skal være – ja, som et svar på Jesu radikale nestekjærlighetsbud.

Se det store i det lille

Som kirke er vi kalt til å tjene Gud og mennesker.
Kontrollspørsmålet er «hva kan vi som kirke gjøre for deg?»
Dette vet jeg dere har med dere inn i det daglige arbeidet.

Jeg vet også at det kan være lett å bli litt motløs av synkende dåpstall, færre konfirmanter eller fallende medlemstall. Det kan være tungt å oppleve at kirkerommet er glissent under søndagsgudstjenesten. Eller at det ble lav oppslutning på et trosopplæringstiltak som staben i fellesskap har brukt mye tid på å utarbeide. Det vet jeg er tungt, og at det kan ta motet fra oss.

Men, da tror jeg det er viktig at vi påminner oss selv hva det er vi er til for. Vi er til for å møte mennesker i den situasjonen som de står i akkurat nå.
Hvis det sitter ett menneske på gudstjeneste den ene søndagen i august, kan det være at akkurat det menneske får den livskraften og livsmotet som skal til for å gå ut i dagen og gjennomføre en ny uke.

Det anerkjennende nikket fra en kirketjener på gravplassen til et menneske som sørger kan være akkurat nok til å ikke kjenne seg så ensom.
De tonene, eller de ordene som kommer fra prekestolen og orgelpipene kan fylle et menneske med oppreisning, motstandskraft og ikke minst håp.

Vi må se det store i det lille.
Samlet sett møter vi i kirken utrolig mange mennesker. Vi vet ikke alltid hva vi skaper inni i den enkelte, men det kan være så uendelig verdifullt.

Som kirke er vi der når krisene treffer oss, både ved å være en samfunnsaktør, men også i den enkeltes liv. I samtaler, både i grupper og enkeltvis, møter vi de som strever med sine liv.

Men kirken møter også de som har store ting å feire, merkedagene i livet.
Det er det ikke mange andre i samfunnet som gjør – på akkurat den måten.
I kirken har vi ritualene, rommene, ordene, tonene, omsorgen og budskapet til å møte hele mennesket. Vi møter mennesket med evangeliet om Jesus Kristus, som er sant menneske og sann Gud. Det har jeg arbeidet for i hele min prestegjerning, og jeg er stolt av at det er slik vi velger å møte folk.

Med samarbeid og tverrfaglighet er det ingen grenser for hva vi kan oppnå. Det er alltds områder vi kan bedre oss på, men fremtiden for vår kirke ser lys ut.
Ikke minst på grunn av alle dere tillitsbærere og dyktige medarbeidere.

Sammen er vi kirke – sammen skaper vi «hellige rom for alminnelige liv»
og sammen bringer vi «mer himmel på jord»